

Bebyggelse och profiler i Hurva by och samhälle

Av Lisbet Persson

Ar 1871 i april kom den 24-åriga Anna Jönsdotter till Hurva gästgivaregård för att tjäna piga hos gästgivare Pål Hansson och hans hustru Hanna Jönsdotter. Anna Jönsdotter stannade bara ett halvår i Hurva. Hon råkade i "olycka" och återvände till sitt föräldrahem i Slimminge i oktober 1871.

Anna Jönsdotter var min mormors mor. Föga kunde hon ana att hennes barnbarns barn skulle bosätta sig i Hurva 120 år efter det att hon själv flyttat därifrån.

Undertecknad blev hösten -97 ordsombud för Hurva i Frosta härads hembygdsförening. Som barnfödd i Skurup har jag inte någon "infödd" kunskap om Hurva. Under januari -98 har jag dock intervjuat ett antal äldre personer i Hurva och lärt mig mycket och min nyfikenheten har väckts. Utöver intervjuerna har jag studerat gamla tidningsurklipp och läst sockenprotokoll på Landsarkivet i Lund. Gamla vykort från Hurvatrakten har välvilligt lånats mig för att ge liv till historien.

Hurva kyrkby och branden 1869

Hurva gamla by utgjordes av 6 gårdar samt ett 10-tal hus som var placerade vid båda sidor om kyrkan. Enligt den muntliga traditionen ändrades strukturen i byns bebyggelse p g a den brand i Hurva kyrkby som inträffade 1869. I en tidningsartikel från 1935 kan man läsa att branden ägde rum söndagen den 11 juli 1869. Elden utbröt i ett uthus tillhörande åbon Sven Nilsson där han rökte för en sjuk ko. (Denna gård är återuppbyggd idag och ligger norr om Hurva kyrka). Branden började kvart över nio på söndagsmorgonen. Folket var på väg till gudstjänst i kyrkan och kunde snabbt rycka in för att försöka släcka branden. P g a den starka nordvästliga vinden kastade sig elden genom kringflygande gnistor och brinnande halm från gård till gård. Inga människor eller djur skadades och man lyckades rädda det mesta i bohagsväg. Folkskollärare Ola Åkessons far,

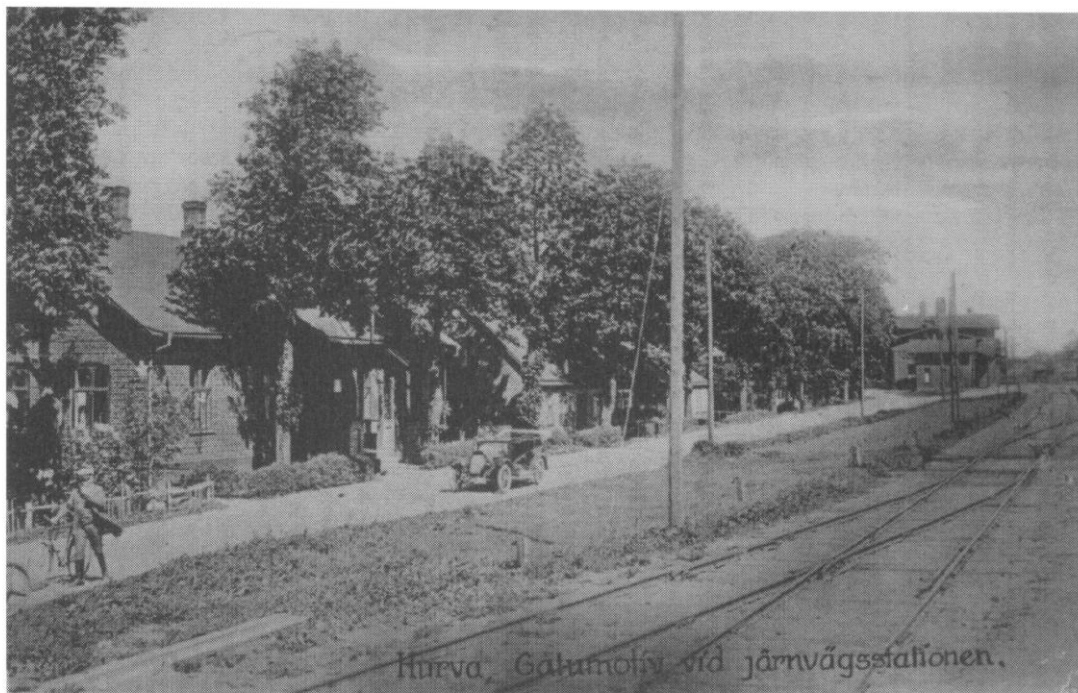
(som även omnämns i avsnittet om skolan) låg svårt sjuk men räddades i sista stund. På eftermiddagen den 11 juli låg 5 gårdar och elva hus i aska. Föregångaren till gården Karlshill, kyrkan och skolan klarade sig undan lågorna.

När man bebyggde Trädgårdsvägen på 40-talet påträffades grundstenar efter tidigare bebyggelse öster om ån. Gårdarna i den gamla byn skulle ha legat just längs årännan vilket också stämmer när man studerar skånska rekognoceringskartan från 1815.

Den gamla genomfartsleden före järnvägens tillkomst 1866 gick från kyrkan, tvärs över nuvarande Eslövsvägen, längs den gamla kyrkostigen som följer gränsen till Hurva byahus, över Riksvägen och uppför Möllevägen och därefter till höger in på Hurva Fäladsväg och följde därefter nuvarande sträckning.

Kyrkan spelade en central roll i det gamla bondesamhället. På sockenstämman togs frågor upp som gällde både kyrka, fattigvård och skola. Från predikstolen lästes sockenprotokollen upp för församlingen. Här följer exempel på utdrag ur sockenprotokoll rörande just kyrkan, fattigvården och skolan samt beskrivs deras utveckling fram till våra dagar. En annan gemensam faktor för dessa tre verksamheter är att de fortfarande idag har sin fysiska plats i det gamla Hurva, nära den gamla kyrkbyn.

HURVA KYRKA byggdes redan på 1200-talet. År 1672 var den försedd med torn och vapenhus och behövde då renoveras. År 1747 hade en ny klockstapel uppförts av trä med två klockor. Från ett sockenstämmoprotokoll med Hurva församling söndagen den 4:e februari 1855 kan man läsa följande "Vid sista här hållna biskopsvisitation 1852 gjorde visitator den anmärkning, hvilken och af församlingen till riktigheten erkändes, att kyrkan vore alltför liten i förhållande till socknens folkmängd. Genom fortgående hemmansklyfning, sedan nämnde tid, och såsom en följd deraf, gjorda inflyttningar i socke-

Stationsvägen med telefonstationen, Hallbergs affär och stationen omkring 1920.

nen, har kyrkans förut otillräckliga utrymme ännu mera blifvit känbar, så att söndagligen, oagadt stolrummen äro öfverfulla, ganska många kyrkosökande nödgas blifva stående på kyrkogången. Under sådana förhållanden hade sockenmännen ansett oundvikligt nödigt att bereda större utrymme i kyrkan, hvilket några röstigande ledamöter trodde kunna vinnas genom uppförande af en läktare, hvilket åter andra ogillade och visade på övertygande sätt, att en sådan skulle förtaga nödig belysning för dem, som under föreslagna läktare skulle hafva deras stolrum hvarföre detta förslag förkastades o däremot för att dock vinna önskvärdh och afsedt mål, större utrymme i kyrkan, ansåg större delen af församlingen lämpligast och nyttigast vara, att i stället för nu befintliga, män nog förruttnade klockstapeln, som inte utan betydlig kostnad kunde i stånd sättas, ett torn, som kyrkan nu saknar, uppfördes hvarigenom kyrkan förlängdes och nödiga stolrum derigenom kunde beredas”.

På sockenstämman med Hurva församling 20/4 1856 beslöts ”att den odugliga klockstapeln skulle nedtagas och på offentlig auktion den 30 april till de mestbjudande försäljas”. Samma år fick kyrkan ett västtorn och en orgelläktare bygg-

des upp i kyrkan. På 30-talet utökades kyrkogårdens areal. Det går en häck mellan den nya och gamla kyrkogården. En del äldre gravkors i järn finns bevarade norr om kyrkan. Här fanns också den s k ”allmänningen” där fattigt folk kunde bli begravda utan att erlægga någon avgift.

En konkurrent till statskyrkan fick Hurva i slutet av 1800-talet i Svenska Missionskyrkan (Betel). Den började sin verksamhet i ett hus på nuv Kärleksbacken. År 1900 byggde man sin egen fastighet på Hurva Fäladsväg. I en gammal matrikelbok finns uppgifter om att 56 barn var inskrivna i Svenska Missionskyrkans söndagskola på 40-talet. I fastigheten hyrde socknen under 20-talet tillfälliga skollokaler. A Lovström Engros (Hurva-Epa) hade affär här mellan åren 1976–1989.

FATTIGVÅRD OCH ÅLDRINGSVÅRD. Föregångaren till dagens byahus/Hurva ålderdomshem låg i trekanten nere vid korsningen Eslövsvägen/Riksvägen. Av placeringen att döma, en bit utanför kyrkbyn, kan man förespegla sig de sociala skikten i gångna tider. Huset revs i slutet av 20-talet. Det sägs ha bestått av två rum med delad farstu med eldstad, belägen mellan rummen. I vart och ett av rummen var golvytan

uppdelad med kritstreck så att fyra lika stora delar bildades och avgränsade de intagnas domän. De intagna kunde bestå av åldringar, hjälplösa, föräldralösa barn etc. Enligt hörsågen sades en sinnessvag kvinna vara inspärrad i ett uppmurat avgränsat utrymme, som hon aldrig fick lämna.

Ur ett sockenstämmoprotokoll från Hurva församling söndagen den 6 maj 1852, har jag hämtat följande text:

"Sedan fattighus under sistlidna år blifvit uppfördt och inredt föreslog sockenstämmans ordförande att dörrar och fönsterbågar borde, till fredande mot röta, med oljefärg öfverstrykas. Med församlingens bifall till detta förslag, åtog sig den nyvalda sockennämnden att härmed oförtöfvadt gå i befattning och skulle kostnaden här föra, godtgöras av fattigvårds-cassan".

Troligtvis är det i protokollet nämnda nyuppförda fattighuset samma hus som revs i slutet av 20-talet. Av protokollet framgår även att Gudmundtorps och Hurvas församlingar delade den tidigare gemensamma fattigkassan när Hurva församling 1851 uppförde eget fattighus.

Nuvarande Hurva byahus uppfördes 1:a gången 1930 som ålderdomshem. 1952 brände det ner och sju personer bragtes om livet. Den fruktansvärda händelsen då Tore Hedin 1952 anlade mordbrand i Hurva ålderdomshem är väl känd och omtalad. Några år efter branden byggdes ålderdomshemmet upp igen. I början på 80-talet byggdes de nuvarande pensionärsbostäderna om 2 rok i anslutning till det ursprungliga ålderdomshemmet, som då kom att bli "Hurva byahus". I det ursprungliga ålderdomshemmet skapades gemensamhetslokaler. Under 1997 har dessa gemensamhetslokaler avvecklats och daghemmet "Bokebo" har flyttat in.

SKOLVÄSENDET. I ett utdrag ur protokoll hållet vid "sammanträdet af skolstyrelsen för Hurva församling i Gudmundtorps prestgård den 8 oktober 1847" finns följande att läsa:

"Sedan nu skolbyggnaden kommit i det skick att undervisning deri kunde meddelas, hade skolstyrelsens medlemmar sammanträtt för att i stöd af konglig Majestäts nådiga skolstadgar taga de förfoganden, som kunde befrämjas på Läroanstaltens angelägenheter.

Förrän skolbyggnaden blifvit fullkomligt färdig och rum inredda till skolmästaren, ansåg skolstyrelsen Lärarbefattningen icke böra till ledighet i tidningarna annonseras, hvarför Styrelsen ansåg lämpligast vara, att lärarkallet uppehölls af gamle skolmästarens son Ola Åkesson..."

Med största sannolikhet är den nu befintliga lärarbostaden (förutom den senare tillbyggda vinkeln innehållande Hurva församlingshem) synonym med nämnda skolbyggnad. Byggnadssättet är korsvirke vilket fortfarande är

synligt på husets baksida. Lilly Larnstedt, som varit lärarinna i Hurva under många år, har berättat hur skolan i Hurva har fungerat. När vinkeln, som nu rymmer Hurva församlingshem, byggts till bodde storskoleläraren i den mittersta delen av huset (här är fortfarande idag bostad). Läraren hade via sin bostad kontakt med storskolan (i vinkeln) så att han kunde kontrollera om eleverna skötte sig. I den östra delen av huset fanns då småskolan. Småskolelärarinnan förfogade över en mindre lärosal och en minimal lärarbostad. Så småningom kom storskolan att delas upp i 3-4 och 5-6 klass och utvidgning av lokalerna blev nödvändig. Innan Hurva nya skola (nuv Lysia) byggdes lånade skolan provisorisk lokal i f d Godtemplarsalen (Lövströms affär). Lärarinnan här hette Thulin.

1925 stod så den efterlängtade nya skolan färdig. 1935 fanns här tre skolsalar. Mellanskolan klass 3-4 placerad i västra ändan, storskolan klass 5-6-7 i mitten av byggnaden och småskolan klass 1-2 höll till i östra ändan. Slöjdsal och gymnastiksal fanns på andra våningen. Den gamla skolan blev nu helt och hållet lärarbostad. Storskolans lärare bodde i vinkelbyggnaden, mellanskolans lärare i mittersta delen och småskolans lärare bebodde den östra ändan av huset.

Hurvas siste storskolelärare hette Herman Ekelund. Under 30-50-talen hette småskoleläraren Anna Johansson. Hurvas sista småskolelärare blev fru Ingdahl. Lilly Larnstedt var under många år mellanskolelärare. Slöjd-undervisningen sköttes i regel av småskoleläraren som hade träslojd och den manlige storskoleläraren som hade träslöjd. Gymnastik fick respektive lärare själv undervisa i. Under 30-talet kulminerade antalet barn i Hurva. Man fick då dela upp småskolan i två årskullar. En slöjdsal på 2:a våningen fick nyttjas till lärosal. Uppagningsområdet för Hurva skola har endast omfattat Hurva med omnejd.

Skolans tillsyn sköttes ursprungligen av skolinspektörer som kom och inspekterade skolans skötsel. Ca 1952 tog överläraren över som tillsynsman i skolområdet. Därefter bildades det s k rektorsämbetet som finns kvar än i våra dagar. Överlärar-/rektorsområdet var i Hurva ingick bestod av Hurva, Gudmundtorp, Bosjökloster och Oran (Fogdarp). Någon skolbispisning hann aldrig förekomma i Hurva. De sista åren skolan var igång serverades barnen varm dryck till sin medhavda lunch. 1967

infördes systemet med högstadieklasser (7–9 klass) och 1971 upphörde undervisningen i Hurva skola.

I den ursprungliga småskolan i nuvarande lärarbo-staden startades på 40-talet bibliotek. Bibliotekarie var bl a Lilly Larnstedt. Man köpte själv in böcker och kunde även beställa böcker från huvudbiblioteket i Eslöv. Låntagarna var många. Biblioteket var öppet en gång/vecka. Biblioteket lades ner på 50-talet då det ersattes av bokbussen, som i sin tur upphörde att stanna i Hurva på 90-talet. I samma lokal som biblioteket ägde kommun-sammanträden rum. Under krigsåren delade kristidsnämnden ut ransoneringskuponger här.

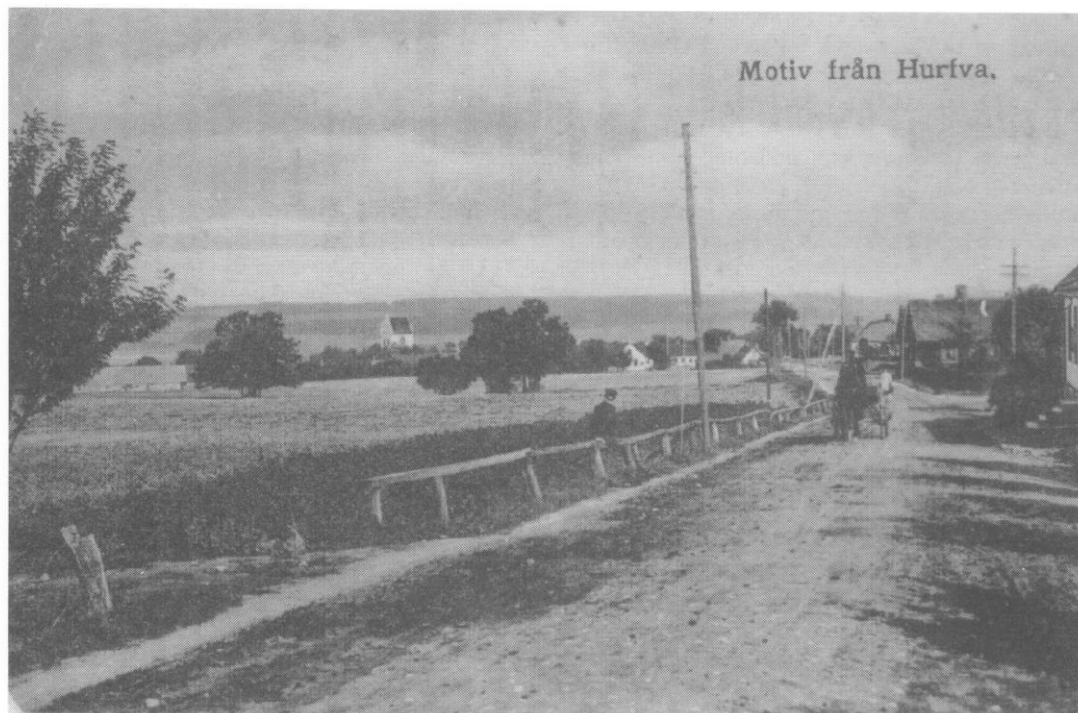
Järnvägens intåg

I och med järnvägens intåg kom byns centrum sakta att förskjutas från kyrkbyn till området kring stationen. 1866 började tågen gå mellan Ystad och Eslöv. Hurva fick ett stort och ståtligt stationshus. Väntrummen var indelade i 1:a och 2:a klass väntsal. I huset fanns på 2:a våningen tvenne lägenheter där i början stationsinspektoren och en skrivare hade varsin lägenhet. I slutet av 40-talet

beboddes stationshuset av två stycken stinsar. När järnvägen lades ner 1981 fanns ingen stationär personal i Hurva. Posten i Hurva var förlagd till järnvägsstationen, denna syssla skötes av stinsen och hans hustru.

Det fanns fyra spår i Hurva, ett spår i vardera riktning till Eslöv resp Ystad samt ett spår för godstrafik och ett för godslastning. Mycket militärtransporter passerade, särskilt under beredskapsåren. Kungavagnen passerade ofta då Gustav V var på Övedskloster och jagade. En banvaktstuga från början av 1900-talet finns bevarad i samhällets västra utkant. I samma ända av byn skötes järnvägsbommarna av en kvinna kallad "Bomma-Emma". I samband med järnvägens tillkomst blev landsvägen rakare och fick sin nuvarande sträckning. Kärleksbacken och Stationsvägen är exempel på nya vägar som bildades. Landsvägen asfalterades först 1946 i samband med att vägen breddades.

Bebyggelsen i Hurva har växt fram efter hand. Husen kring järnvägen är byggda omkring sekelskiftet. Husen på Riksvägens östra sida är byggda något senare. Omkring 1930 fanns ännu ingen bebyggelse på

Riksvägen genom byn omkring 1920. Th dåvarande Timans café.

Riksvägens västra sida. Omkring 1940 bebyggdes nuvarande Trädgårdsvägen. Husen på Eslövsvägen tillkom på 40-, 50- och 60-talet. Det nyaste bostadsområdet beläget på gården Hurva 15:s marker med huvudsaklig adress Mantalsvägen är uppfört omkring 1980.

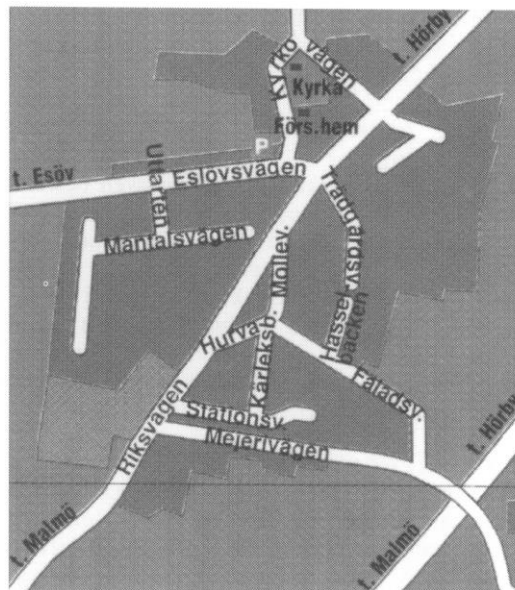
Anders Hansson startade 1884 det som idag är Tottes. Det ståndsmässiga gästgiveriet är byggt år 1865. Hurva fick i och med järnvägens tillkomst även ett eget postkontor. Hurva bränneri och bryggeri tillkom i slutet av 1800-talet. Efter hand som åren gick skulle byn komma att utökas med mängder av olika verksamheter av vilka några beskrivs här nedan.

Affärer och andra verksamheter

Hurva hade som många andra byar ett eget bränneri, vilket startats av lantbrukare som ingått i en andelsförening. Det låg på en mycket central plats i Hurva (granne till brandstationen). Numera ligger på platsen en byggnad där Köksknuten senast bedrev verksamhet. Placeringen var lämplig då man gränsade till järnvägsspåren. Till bränneriet hörde också en disponentbostad belägen i norra ändan av Riksvägen. Lossning och lastning till bränneriet ägde rum på ett sidospår till järnvägen. I bränneriet tillverkades råsprit som gick med järnväg in till Eslöv där det renades från finkelolja. 1969 satte man en krutladdning till bränneriet och kvar blev bara minnet.

Hurva har haft både bryggeri och mejeri. Bryggeriet tillkom i samband med järnvägens tillkomst och försvann i en eldsvåda 1918. Enligt hörsägen ska tre par hästar ha kört runt i bygden och sålt svagdricka. På grunden efter det nedbrunna bryggeriet byggdes 1921 Hurva mejeri. Mejeriet grundades av Victor Hammarlund, brorson till smeden Hammarlund i Hurva. Under ett antal år gjordes smör, margarin och ost. Under en period skickades to m smör och ost till Stockholm. I början av 30-talet övertogs Hurva mejeri av en mejerist från Ungern vid namn John Gröhn. Han hade kommit till Sverige ifrån Ungern där han förlorat sin förmögenhet under depressionen. Under Gröhns tid började mejerirörelsen att tappa delar till andelsmejeriet i Rolsberga och lades slutligen ned. John Gröhn fortsatte dock sin verksamhet i liten skala genom att hyra lokal vid nuvarande Skolådan där han sålde mjölkprodukter.

En holländare har legat i korsningen Möllebacken–Hurva Fäladsväg. Den byggdes i

Karta över Hurva idag.

slutet av förra seklet. Enligt Skånes kalender 1878 fanns kvarnen redan då och ägaren hette Per Olsson. Det sista möllareparet hette August och Olivia Jönsson. De sista resterna av holländaren eldades upp på valborgsmässoafton 1953.

Hurva gästgiveri har funnits sedan den tid då man blev förpliktigad att hålla gästgiveri inom vissa mils avstånd. Enligt en tidningsartikel från 1935 ska gästgiveriet från början ha varit beläget i gamla kyrkbyn. Det stämmer i enlighet med skånska rekognoceringskartan från 1815 ty ingen bebyggelse förelåg förutom i gamla kyrkbyn. En äldre hurvabo har i överensstämmelse med detta berättat att hans föräldrar omtalat ett kombinerat lantbruk/matställe som ska ha legat vid infarten till nuvarande Trädgårdsvägen. Mannen på stället lär även ha varit både spelman och "byadvokat".

På 40-talet fanns det fyra livsmedelsaffärer i Hurva. Helmer Svenssons livsmedelsaffär fanns i den numera nedlagda speceriaffären. Nils Olsson (vars far startade Helmer Svenssons speceriaffär) drev affär i dåvarande Hurva telefonstations källarvåning. Vidare fanns Hanssons spannmålsfirma och diverseaffär (nuv Tottes) samt en speceriaffär "Bengtssons" i Äspinge. Förutom renodlade speceriaffärer fanns även ett par mjölkaffärer (se bl a nedan).

En affär som bör nämnas i dessa sammanhang är Harry Hallbergs manufakturaffär, som lades ner 1994. Affären var belägen på Stationsvägen i huset efter den numera nedbrunna telefonstationen. Denna rörelse startades av Harry Hallbergs mor omkring sekelskiftet och hette då fröken S. Rosenberg, manufaktur. När man som nyinflyttad till Hurva i början av 90-talet kom in i denna affär trodde man att tiden stått stilla. Man kunde här finna allt man önskade, en del varor var säkert kvar sedan detta sekels början. Harry Hallberg var även aktiv i Frosta härads hembygdsförening. Ett tag under 50-talet hade Hurva kemikalieaffär i norra ändan av byn. Exempel på hantverkare/småföretag som funnits i Hurva är borstbindare, cykelreparatör, urmakare, tunnbindare, träskomakare, två smedjor, två timmerhandlare samt ett mindre trädgårdsmästeri på Hurva Fälad.

Att gå på café var ett folknöje i gångna dagar. Bara i Hurva har det funnits minst fyra sådana. Det äldsta hette Café Royal och var beläget i nuvarande Skolådan. När den då i huset belägna speceriaffärens ägare E G Persson på 20-talet sålde fastigheten köptes denna av handlanden Nils Hansson (nuv Tottes). Han hyrde ut huset till caféförelse och den första arrendatorn hette fröken Andersson. På Café Royal ordnades dans vilket var ett välkommet nöje för ungdomen. När cafédagarna var slut hyrdes huset ut till privata lägenheter. I huset har även funnits frisersalong och Sparbanken i Hurva har haft sitt kontor i huset. De sista 23 åren har här funnits skoaffär – Skolådan. Från allra första början fanns här en kringbyggd gård där Anders Hansson, grundare till "Tottes" en gång startade. På 30-talet startades försäljning av mjölkprodukter i en långa på gården. Det var John Gröhn som efter nedläggningen av Hurva mejeri startade denna verksamhet. Margit Persson tog över efter honom och fortsatte sedan i hemmet på Riksvägen.

Ett annat mycket välkänt café var under många år "Timans café", som fanns i Hurva från 30- till 60-talet. Det låg längs Riksvägen mellan Stationsvägen och Hurva Fäladsväg. Caféet drevs av syskonen Sina, Ester och Hugo. Det var ett kärt tillhåll för polisen som bedrev spaning på Riksvägen ifrån caféets fönster. Av polisen kallades caféet "Äppel-kage Lisas". Det tredje caféet var beläget i ett hus vid Riksvägen i Hurvas norra del. Här drev

Martha Persson, gift med elektrikern Albert Persson, café på 40-talet. På senare år har Hurva taxistation haft sin lokalisering här. Det sista caféet låg tvärsöver vägen från Timans sett. Här fanns även bageri.

Telefonstationen kom till Hurva 1912. Den första lokalen fanns i f d Timans café på 2:a våningen. Sysslan sköttes då av skollärarhustrun Matilda Persson. Därefter flyttade man till den då nybyggda telefonstationen på hörnan Riksvägen Stationsvägen där man från början höll till på 2:a våningen. Allt eftersom verksamheten växte intog man bottenvåningen i samma byggnad. På 50-talet arbetade sex stycken telefonister i Hurva. Föreståndarinnan för telefonstationen hade sin bostad på översta våningen. I källarvåningen fanns först ett bageri och sedan etablerades Nils Olssons speceriaffär i lokalerna. Hurva telefonstation lades ner den 10 juni 1961 när telefontrafiken automatiserats. Lokalerna har även hyst Föreningsbanken som lade ner sitt kontor i Hurva 1990. Den gamla telefonstationen i Hurva brann ner 1993. Elektriciteten kom till Hurva omkring 1936. Den sista gård som elektrifierades var Hurva 1, som fick el först 1956. Försäkringskassan fanns i Hurva på 50-talet med kontor i ett hus vid Riksvägen.

Frivilliga brandkåren bildades i Hurva år 1913 på initiativ av bl a handlande A Rosberg, som också blev dess 1:e ordförande. Brandstationen låg vid Riksvägen och där ligger den än idag. 25–30 man var aktiva i brandkåren och rykte ut när så krävdes. Man förfogade över en brandbil och två jeepar, en med slangutläggare och en med vattentank. 1979 lades kåren ned då kommunen ej beviljade några anslag. Samma år bildades då en kamratförening som övertog förvaltningen av fastigheten och brandbilen.

I ett hus på Kärleksbacken bodde "Emma barnmorska", som var barnmorska i Hurva fram till 1918 då hon dog i spanska sjukan. Hennes efterträdare blev Hulda Johansson som hade kvar sysslan till mitten av 30-talet. Därefter fick man ta sig till Snogeröd för konsultation.

Första taxistationen fanns vid gästis. Därefter flyttade man till nuvarande Hurva bilverkstad där det drevs av Nils Lundquist. Därefter flyttade man till ett hus granne till kyrkan där Sture Andersson drev rörelsen. Sista anhalten för Hurva Taxi var vid norra

infarten till Hurva och ägaren hette då Esbjörnsson.

På vägen till järnvägsstationen passerade man ofta via nuv Kärleksbacken. Detta speciella namns tillkomst har sin egen historia. Ett hus på Kärleksbacken beboddes i seklets början av en ensamstående herre och hans husförståndarinna. Folket i byn trodde att han var förmögen och han fick namnet "Guldgubben"/"Guldgossen". Till hans hus hörde en blomstrande engelsk trädgård med fyra lusthus, ett i varje hörn. Denna trädgård sköttes minutiöst av husförståndarinnan. Här hade Hurvaungdomarna ett tillhåll om sommarkvällarna. Man satt och pratade eller svärnade i något av lusthusen. Man brukade även sitta på en bänk i utkanten av trädgården och musicera. När gubben tyckte att det skrattades för mycket nere i trädgården försökte han köra iväg ungdomarna därifrån. När Kärleksbacken fick sitt namn blev den uppkallad efter denna lilla historia.

Profiler från flydda dagar

Tage Knutsson (1896–1974) var en välkänd person i trakten. Han var till yrket målare/hant-

verkare. Hans målade vackra tavlor med hembygdsmotiv och dekormålade allmogeföremål som kistor, skäkteträ etc som han sedan sålde bl a på Skansen. Man finner hans tavlor i många stugor och hem i Hurva med omnejd. Exempel på motiv är bl a det numera nedbrunna bryggeriet i Hurva, kvarnen i Hurva samt det gamla fattighuset i Hurva.

Christina Nilsson föddes i ett torparhem i Osbyholm den 10 februari 1876. Vid sex års ålder träffade hon Victoria Benedictsson vid ett besök i hennes boklåda i Hörby. I de senare tonåren fick hon infört en novell i ortstidningen vilket skulle bana väg för hennes författarkarriär. Hon gifte sig i början av 1900-talet med skomakare Hjalmar Nilsson i Hurva. Mellan år 1907 och 1927 skrev Christina Nilsson elva stycken böcker. Hennes tema var folklivsskildringar med visst religiöst inslag.

Den första boken hade titeln "Två kvinnor" och utgavs 1906 på A B Carlins förlag i Eslöv. Ytterligare titlar kan nämnas som Skiljas, I skärselden, Sven Gren, Osynliga krafter etc. Sex av böckerna utgavs på Bonniers förlag.

Fem av Christina Nilssons barn kom att bli mycket kända inom schackvärlden under 50-

Korsningen Riksvägen–Fäladsvägen. T h syns Godtemplarhuset som kom att bli Lofströms diverseaffär, "Hurva-Epa".

talet. De två systerarna Disa och Renée Nilsson spelade korrespondensschack och vann åtskilliga tävlingar även utanför Sverige. De har även varit med i flera TV-reportage, det senaste 1985.

En byggdens son, ej att förglömma, var Magnus Niell. Han föddes på ett litet lantbrukarhemman väster om Hurva station år 1872. Som ung for han till Stockholm där han en kort tid arbetade på LM Ericson. I Stockholm bytte han efternamn från Nilsson till Niell. Lite senare for han till Tyskland och tog ingenjörs-examen. Han var ett uppfinnarsnille och specialiserade sig på olika typer av kameror. Under 2:a världskriget tog han fram prototyp till en av de minsta spionkameror som existerat. Han reste runt jorden ett antal gånger och var även bosatt utomlands under många år. Under sina resor samlade han på sig många både troliga och otroliga föremål från jordens alla hörn. På ålderns höst bosatte han sig permanent i Hurva. Han gick bort 1962 och testamenterade då hela sin kvarlåtenskap till Hurva församling. Mycket tack vare denna donation har vi idag ett fint församlingshem i Hurva.

Hurva de senaste 25 åren

Hurva blev för ca 25 år sedan känt som affärscentrum. Folk från stora delar av Skåne kör till Hurva för att handla billigt och bra, och inte minst – äta middag på gästis.

Det hela började med att Alf Lofström startade sin diverseaffär, i folkmun kallad Hurva-Epa. Under 70- och 80-talen följde Lysia,

Tottes (i nuvarande form), Skolådan, Köksknuten, Klädstationen och Din Frisör.

Trots att järnvägstrafiken lades ner 1981 och E22 fick sin sträckning utanför Hurva 1983 har Hurva levt kvar som ett livaktigt affärssamhälle. En del arrangemang som hålles i Hurva gör sitt till för att locka folk till byn, tex Hurva marknad i juni, Hurva loppmarknad i augusti samt Hurvadagarna i oktober.

Under 1997 har förändringarnas vindar blåst genom Hurva. Hurva har förlorat den drygt 50-åriga speceriaffären, som på 40-talet ägdes av Helmer Persson. Klädstationen har försvunnit och Din Frisör har lämnat Hurva. Ett antal nya firmor har också etablerat sig i Hurva eller är på gång att göra så, dit räknas bl a "Tid och form" som startat i Hurva station. Åsa Andersson kommer att starta snickeri med huvudsaklig inriktning på möbler i f d Köksknutens lokaler.

Under 1997 har också märkts ett generationsskifte i Hurva. Ett flertal hus har skiftat ägare under året och flera yngre familjer har flyttat in till byn.

När man idag passerar genom Hurva har man svårt att tänka sig att bara för lite mer än 100 år sedan bestod Hurva av "jordens folk" som levde ett hårt liv nere i den gamla kyrkbyn. Ett jämförelsetal att begrunda är invånarantalet då och nu. 1878, i skarven mellan kyrkby och stationssamhälle uppgick befolkningen till 808 personer (enl Skånsk Kalender). Vid 1997 års utgång hade Hurva en befolkning på 465 personer.

